

Šaltiniai mokytojams

ES finansuotame projekte „**Z kartos vaikinai renkasi darbą socialinėse profesijose**“ siekta profesinį konsultavimą ir darbą socialinėje srityje aiškiai susieti su vyriškumu. Be kita ko, buvo parengtas priemonių rinkinys, **vaizdo įrašai su vyrais, pasirinkusiais šias profesijas, ir** Vadovas mokytojams ir profesijos konsultantams, dirbantiems su berniukais, kuriame pateikiamos pagrindinės įžvalgos, savirefleksijos įrankiai ir metodai, skirti rūpestingam vyriškumui stiprinti. Ši medžiaga skirta švietimo specialistams, dirbantiems su vyresniais nei 10 metų amžiaus berniukais.

boys-in-care.eu

Europos finansuojamo projekto „**Įvairovė, lygybė ir įtrauktis ikimokykliniame ugdyme: lyčių aspektas**“ (DEE) komanda parengė naudingą kontrolinį sąrašą, skirtą paslėptos mokymo programos vertinimui.

<https://deeplus.wixsite.com/deep/dee-output>

Projekte „**Švietimas lygybei – anapus lyčių stereotipų**“ buvo parengti šaltiniai mokytojams apie tai, kaip įgyvendinti lyčių lygybės ugdymą dirbant su berniukais ir mergaitėmis.

<http://www.education4equality.eu/>

„**Metodų rinkinys Be klišių**“ (“**Method set Cliché-free**”) (2020 m.) skirtas vaikams ir ankstyvojo ugdymo pedagogams, daugiausia dėmesio skiriant karjeros klausimams iš lyčių perspektyvos. Jame pateikiami stereotipų nevaržomo pedagoginio darbo su vaikais, jautrumo didinimo ir savirefleksijos kolektyve, tėvų ir globėjų įtraukimo metodai, taip pat patarimai ir siūlymai, kaip pasirengti jų įgyvendinimui kasdienėje įstaigos veikloje. Pridedama paslėptų daiktų knyga ir užimtumo atmintinė.

<https://www.klischee-frei.de/>

Iniciatyva "**Klischeefrei**" parengė metodų rinkinį „Pradinė mokykla be klišių“ (2021 m.). Daugiausia dėmesio čia skiriama pradinį klasių mokinių profesiniam konsultavimui atsižvelgiant į lytį. Jame pateikiami pedagoginio darbo su vaikais lyčių stereotipų ir profesijų tema metodai, mokytojų jautrumo didinimo ir savirefleksijos bei tėvų įtraukimo instrukcijos. Metodų rinkinį sudaro dvi knygos, skirta ką tik pradėjusiems skaityti vaikams ir pažengusiems skaitytojams.

https://www.klischee-frei.de/de/klischeefrei_101987.php

Išsami metodinė priemonė „**Pagarbos kitiems ugdymas pradiniame ugdyme**“ (parengė Akvilė Giniotaitė ir Vilma Gabrieliūtė, 2018 m.) pateikia Lietuvos nevyriausybinė organizacija „Įvairovės ir edukacijos namai“. Ji skirta pradinio ugdymo specialistams. Čia apžvelgiami teoriniai stereotipų formavimosi pagrindai, duodami patarimai, kaip su vaikais aptarti stereotipus, pateikiamos priekabiavimo ir smurto prevencinės priemonės ir praktinės užduotys, kurias galima naudoti įvairių dalykų pamokose. Vienas iš pavyzdžių – „Kaip šeimoje dalijamės namų ruošos darbais?“ Ši užduotis leidžia pedagogui pasiruošti darbui su vaikais apmąstant savo internalizuotus stereotipus ir pateikia orientacinius klausimus grupinėms diskusijoms.

Slovėnijos lygių galimybių sektorius prie Darbo, šeimos, socialinių reikalų ir lygių galimybių ministerijos parengė Stereotipų šalinimo ir vyrų bei moterų lygybės skatinimo gaires, kurių tikslas - skatinti vienodą priežiūros darbų paskirstymą šeimoje ir aktyvią tėvystę. Gairėse

pabrėžiamas švietimo, sveikatos, socialinių paslaugų ir vietos bendruomenių institucijų ir specialistų vaidmuo įveikiant lyčių stereotipus. Gairėse pabrėžiama lyčių stereotipų įtaka vaikų mokymosi ir profesiniam pasirinkimui ir pateikiami pasiūlymai, kaip panaikinti stereotipus kalbos, vaikų auklėjimo ir švietimo, tėvystės, užimtumo ir paslaugų prieinamumo srityse. Gairėse mokytojams siūloma rinktis literatūrą ir turinį, kuriame vyrai ir moterys vaizduojami subalansuotai, ir aptarti su vaikais ir jaunimu stereotipinius personažus.

[AktivniVsiSmerniceEN.pdf \(gov.si\)](#)

Genujos (Italija) savivaldybės vykdytame **projekte "STEP STereotipi Educazione Pari opportunità"** (Stereotipai, švietimas, lygios galimybės) buvo nagrinėjami lyčių stereotipai ikimokyklinio ugdymo įstaigose. Atkreipiant dėmesį į ugdymo ir kultūrinius vyriškumo modelius, dėmesį perkeliama nuo moteriškumo prie vyriškumo, kaip pokyčių veiksnio. Projekto metu buvo tiriama, kaip lyčių stereotipai atkuriami ir išsiskaido formalioje ir neformalioje ugdymo aplinkoje. Jame buvo išryškinti stereotipai apie vyriškumą: hegemoninio vyriškumo kūrimo modeliai; tėvų įsisaugoti ir vaikams perduodami stereotipai apie vyriškumą, susiję su žaislų, užsiėmimų, drabužių ir kt. pasirinkimu; baimė sumenkinti sūnų vyriškumą ir skatinti homoseksualumą; kultūrinis spaudimas kaip palanki terpė kurti toksiško vyriškumo formas, kurios yra mizoginiškos, seksistinės ir transfobiškos. Pedagogams ir tėvams skirtame priemonių rinkinyje pateikiamos rekomendacijos, kaip dirbti su mergaitėmis ir berniukais, atsižvelgiant į lyties aspektą.

<http://www.arcosricerca.it/Lavori/step/index.html>

Projektas „**PARI lo IMPARI a scuola**“ buvo vykdytas Seregno teritorijos mokyklose. Juo siekta kovoti su lyčių stereotipais siūlant ikimokyklinio ir pradinio ugdymo įstaigoms žaismingas veiklas, skirtas apmąstyti vaikų tapatybę, lyčių vaidmenis šeimoje, darbe ir visuomenėje. Į projektą buvo aktyviai įtrauktos šeimos. Užduočių sąrašą galima rasti adresu:

<https://www.impariascuola.it/sites/default/files/media/allegati/pariloimpariascuola.pdf>

Įtraukti tėčius į darželių veiklą ir aktyvią tėvystę - projekto "**Būti tėvu**" (Bulgarija) tikslas. Jis grindžiamas idėja, kad geras ir stiprus ryšys tarp vaikų ir jų tėčių naudingas visiems. Vaikų lopšeliai ir darželiai organizuoja įvairias akcijas ir veiklas, vadovaudamiesi supratimu, kad tėčiai yra lygiaverčiai ugdymo proceso partneriai. Pedagogams parengti specialūs vadovai ir priemonės, skirtos, pavyzdžiui, „Tėčio savaitei“ organizuoti.

<http://mencare.bg/>

<http://mencare.bg/ресурси-за-учители/>

<https://roditeli.org/resources>

Associazione Scosse (Italija) parengtame gerosios patirties vadove „**Tarpdalykiniai skirtumų ugdymo keliai nuo darželio iki vidurinės mokyklos**“ pateikiami metodai, veikla ir priemonės, kaip dirbti su mergaitėmis ir berniukais aptariant klausimus, susijusius su skirtumais, rūpinimusi ir kūnu.

<https://www.scosse.org/scosse-in-classe-2/>

2018-2020 m. Bulgarijoje, Graikijoje ir Italijoje įgyvendintas **projektas „Pasakos“** buvo skirtas klausimui, kaip su lyčių lygybės tema supažindinti 5-7 metų amžiaus vaikus, jų tėvus ir mokytojus. Projekto metu sukurta internetinė mokymo platforma, skirta mokytojams ir specialistams, dirbantiems su 5-7 metų amžiaus vaikais; vadovas mokytojams ir vaikų priežiūros specialistams bei mokymo moduliai lyčių lygybės tema 5-7 metų amžiaus vaikams.

<https://www.fairy-tales.eu/en/>

ES finansuojamas projektas „**Lyčių kilpos. Metodai, priemonės ir strategijos lyčių aspekto integravimui ankstyvajame ugdyme**“ buvo nagrinėjamos „binarinės lyčių kultūros“, „ilytinimo“, „lyčių aspekto integravimo“ ir „hegemoninio vyriškumo“ temos. Parengtas į praktiką orientuotas vadovas. Jame pateikiami metodai, instrukcijos ir pavyzdžiai, skirti lyčių lygybės pedagogikos įgyvendinimui vaikų dienos centruose. Sudarytas kontrolinis paveikslėlių knygų sąrašas, kurį pedagogai gali naudoti tikrindami, ar knygos atitinka lyčiai jautrios pedagogikos reikalavimus.

<https://genderloops.dissens.de/outcomes-and-results>

Į lyčių lygybę atsižvelgianti pedagogika: 2009 m. Claudia Schneider ir Vienos EFEU asociacija, dirbanti lyčių, įvairovės ir švietimo srityje, parengė „**Vadovą mokytojams ir suaugusiųjų švietėjams pradinės pedagogikos srityje**“. Vadovėlio tikslinė grupė - darželių pedagogai. Jame teoriškai aptariama lyčių lygybės ugdymo tema, pateikiami metodai, žaidimai ir užduotys, kuriuos galima naudoti su vaikais, taip pat kontroliniai sąrašai pedagogams ir pedagogų komandoms. Nagrinėjamos temos: kūnai, lyčiai jautri kalba, socializacija, jautrumas lyčių aspektui, lyčių sąveikos tarp vaikų suvokimas ir kaip su ja elgtis, taikant lyčių požiūriu jautraus ugdymo metodus įvairiose veiklose.

https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwjErpGhw830AhXIDuwKHwj4ArsQFnoECAMQAQ&url=https%3A%2F%2Fpubshop.bmbwf.gv.at%2Findex.php%3Frex_media_type%3Dpubshop_download%26rex_media_file%3D184_1eitfaden_bakip_09_15545.pdf&usg=AOvVaw3BZo4utUEvyxSnDiY86ahb

Kitas praktinio darbo vaikų darželiuose vadovas iš Austrijos vadinasi „**Dani und Alex - lyčiai jautri pedagogika pradinio ugdymo įstaigose**“. Jį sudaro įvadas į lyčiai jautrų ugdymą ir nacionalinę teisinę bei švietimo sistemą; savirefleksijos ir grupinės refleksijos instrukcijos pedagogams; situacijų darželiuose, kuriose gali ir turi būti taikomas lyčiai jautrus ugdymas, pavyzdžiai; papildoma medžiaga ir literatūra. Kontrolinio sąrašo, pateikto orientacinių klausimų forma, paskirtis - padėti pedagogams lengviau apmąstyti lyčių (ne)lygybės požiūriu jautrius veiksmus ir prireikus daryti intervencijas įvairiais lygmenimis. Orientaciniai klausimai susiję su asmenine pedagogų situacija, jų darbu komandoje, darbu su vaikais, patalpų ir paslaugų projektavimu, darbu su tėvais, taip pat su viešaisiais ryšiais ir darbu vaikų ugdymo sistemoje.

https://www.tirol.gv.at/fileadmin/themen/bildung/elementarbildung/allgemeines/Broeschuere_Geschlechtersensible_Paedagogik.pdf

Projektą ECaRoM bendrai finansavo Europos Komisijos Teisingumo ir vartotojų teisių, lygybės ir pilietybės programa (REC-AG), Vokietijoje - Federalinė šeimos, pagyvenusių žmonių, moterų ir jaunimo reikalų ministerija, Austrijoje - Federalinė socialinių reikalų, sveikatos, priežiūros ir vartotojų apsaugos ministerija bei Švietimo, mokslo ir mokslinių tyrimų ministerija.

**Co-funded by
the European Union**

**Federal Ministry for
Family Affairs, Senior Citizens,
Women and Youth**

**Federal Ministry
Republic of Austria
Education, Science
and Research**

**Federal Ministry
Republic of Austria
Social Affairs, Health, Care
and Consumer Protection**